Lieta Nr.A420169916

A1699-16/6

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2016.gada 7.novembrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese E.Apīne,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. D/ pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Juridiskās palīdzības administrācijai tiktu uzlikts pienākums veikt samaksu saskaņā ar zvērināta advokāta /pers. D/2015.gada 26.novembra paziņojumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā Nr.11095167215.

Aprakstošā daļa

[1] 2015.gada 4.decembrī Juridiskās palīdzības administrācijā (turpmāk arī – Administrācija) saņemts apmaksai pieteicēja /pers. D/ paziņojums kriminālprocesā Nr.11095167215 (turpmāk arī – Paziņojums) par sniegto juridisko palīdzību lieciniecei /pers. E/, kurā aprēķināta samaksa par juridiskās palīdzības sniegšanu pirmstiesas procesā 2015.gada 26.novembrī no plkst.11.00 līdz 12.30.

Ar Administrācijas 2016.gada 7.janvāra lēmumu Nr.6-3.16/4 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) nolemts neveikt samaksu zvērinātam advokātam /pers. D/par /pers. E/ kriminālprocesā Nr.11095167215 2015.gada 26.novembrī sniegto juridisko palīdzību.

Ar Tieslietu ministrijas (turpmāk arī – Ministrija) 2016.gada 5.februāra lēmumu Nr.1-4.1/9 „Par lieciniekam kriminālprocesā sniegtās juridiskās palīdzības apmaksu" (turpmāk arī – Lēmums) (*lietas 10.-11.lapa*) atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums.

[2] Pieteikumā tiesai pieteicējs lūdz atcelt Lēmumu, jo tas neatbilst Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" (turpmāk arī – Noteikumi Nr.1493) 8.3.punktam, Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma (turpmāk arī – Palīdzības likums) 5.panta astotajai daļai un Latvijas Republikas Satversmes 92.panta ceturtajam teikumam.

Lēmumā norādītā argumentācija par Palīdzības likuma 5.panta astotās daļas pārkāpuma neesamību no Administrācijas puses nav pamatota un ir pretēja Palīdzības likuma 18.panta trešajai daļai, kas norāda, ka krimināllietās valsts nodrošina ne tikai aizstāvību, bet arī pārstāvību kriminālprocesā, un līdzīgu regulējumu paredz arī Noteikumu Nr.1493 8.3.punkts.

Atteikums izmaksāt zvērinātam advokātam atlīdzību, kas tika sniegta pēc procesa virzītāja pieprasījuma, pārstāvot personu ar ievērojamām veselības problēmām, kas nespēja pati realizēt savas tiesības, ir pretrunā arī Kriminālprocesa likuma 1.pantam, kas cita starpā uzliek par pienākumu procesa virzītājam nodrošināt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, kas ir jāievēro, piemērojot arī Palīdzības likuma 17.panta noteikumus.

Lēmuma otrajā punktā ir atsauce uz Krimināllikuma 112.pantu, tomēr no Lēmuma satura izriet, ka Administrācijas ieskatā pašai personai ir jārūpējas par advokāta darba samaksu, kas pieteicēja ieskatā ir pretlikumīgs apgalvojums, jo pati /pers. E/ nebija lūgusi juridisko palīdzību.

Pieteicējs paļāvās, ka izmeklētājas rīcība, uzaicinot nodrošināt valsts apmaksātu juridisko palīdzību kriminālprocesā iesaistītai lieciniecei, aklai personai, ir tiesiska, turklāt izmeklētāja Noteikumu Nr.1493 34.punkta kārtībā parakstīja Paziņojumu, apliecinot sniegtās juridiskās palīdzības veidu, laiku un apmēru, bet vēlāk, ievērojot minēto noteikumu 46.pantu, pieteicējs iesniedza pieteikumu Administrācijā, paļaujoties, ka iestādes rīcība būs atbilstoša ar Palīdzības likumu aizsargātu personu interesēm.

No Lēmuma izriet, ka izmeklētājas rīcību iestādes uzskata par tiesisku, netieši norādot uz pretrunām Palīdzības likuma 5.panta piektās daļas piemērošanā, kas kopsakarā ar Noteikumiem Nr.1493, kas izdoti saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.panta otro daļu, 104.panta piekto daļu un Palīdzības likuma 5.panta piekto daļu, kas pēc būtības neregulē tiesiskās attiecības par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu gadījumos, kad advokātu juridiskās palīdzības nodrošināšanai lieciniekam pieaicina procesa virzītājs, kas noticis arī izskatāmajā gadījumā nolūkā nodrošināt /pers. E/ Satversmē noteiktās tiesības uz advokātu, pieteicēja ieskatā dod pamatu secinājumam, ka samaksa par advokāta sniegto juridisko palīdzību, kas sniegta pēc procesa virzītāja uzaicinājuma kriminālprocesā, pēc analoģijas ir izmaksājama saskaņā ar Noteikumiem Nr.1493, jo pretējā gadījumā iestāžu rīcība būtu pretēja Palīdzības likuma 1.pantā norādītajam mērķim un 3.pantā noteiktajām personu tiesībām uz juridisko palīdzību.

Nepieaicinot advokātu attiecīgajā procesuālajā darbībā, būtu aizskartas /pers. E/ Satversmē garantētās tiesības uz advokātu, un, ņemot vērā kriminālprocesa faktiskos apstākļus par liecinieces aprūpētāja nāvi, iestādēm nevajadzēja rasties šaubām par /pers. E/ nespēju nodrošināt savu tiesību aizsardzību, tomēr tiesiskā regulējuma trūkuma dēļ pieteicēja ieskatā iestādes ir rīkojušās pretēji likuma „Par tiesu varu" 4.panta pirmajai daļai.

Lēmumā netika izvērtēts apstāklis par to, ka visas iesaistītās personas, proti, izmeklētāja, lieciniece un pieteicējs, bija pildījušas savus kriminālprocesuālos pienākumus.

Pieteicēja ieskatā iestādes ignorē Palīdzības likuma 1., 3., un 5.panta noteikumus, bet norādes, ka Noteikumi Nr.1493 neuzliek Administrācijai pienākumu apmaksāt valsts nodrošinātas juridiskās palīdzības sniegšanas izmaksas, ir iestāžu aizbildināšanās, kas kriminālprocesā nostāda liecinieku atšķirīgā un attiecībā pret citām kriminālprocesā iesaistītām personām diskriminējošā stāvoklī.

Tāpat pieteicējs norāda, ka, esot tiesu sistēmai piederīgajai personai, nebija tiesīgs atteikties no juridiskās palīdzības sniegšanas lieciniecei /pers. E/, jo bija saņēmis procesa virzītāja uzdevumu, un, ņemot vērā, ka lieciniece nav advokāta kliente, bet persona, kurai ar procesa virzītāja lēmumu nodrošinātas Satversmē garantētās tiesības, pieteicēja ieskatā nevajadzētu rasties šaubām par izmeklētājas un pieteicēja rīcības atbilstību taisnīguma principiem.

Atteikums izmaksāt advokātam atlīdzību par veikto darbu kriminālprocesā procesa virzītāja uzdevumā pieteicēja ieskatā norāda uz visām kriminālprocesā iesaistītajām personām, kurām ir tiesības uz valsts nodrošinātas juridiskas palīdzības apmaksu kriminālprocesā, attiecināmā tiesiskā regulējuma trūkumu, neskatoties uz Noteikumu Nr.1493 izdošanu.

[3] 2016.gada 13.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Ministrijas paskaidrojums (*lietas 17.-19.lapa*), kurā, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, pieteikums tiek uzskatīts par nepamatotu un noraidāmu.

Papildus Ministrija paskaidro, ka tās ieskatā lietā nav jāvērtē jautājums, vai pastāvēja kāds no Palīdzības likuma 6.pantā noteiktajiem pamatiem juridiskās palīdzības atteikšanai personai, jo lieciniece nav pieprasījusi valsts nodrošinātu juridisko palīdzību kriminālprocesā.

Ministrija uzsver, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 112.panta otrajai daļai ikvienai personai kriminālprocesā ir tiesības juridiskās palīdzības saņemšanai uzaicināt advokātu, savukārt advokāta darba samaksu nodrošina pati persona, izņemot šajā likumā minētos gadījumus.

Kriminālprocesa likums neparedz, ka advokātam par lieciniekam kriminālprocesā sniegto juridisko palīdzību samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Ministrijas ieskatā nav pamata secinājumam, ka konkrētajā gadījumā samaksa par advokāta sniegto juridisko palīdzību lieciniecei kriminālprocesā būtu izmaksājama, pēc analoģijas piemērojot Noteikumus Nr.1493, jo konkrētajā gadījumā ir konstatējams skaidrs likumdevēja viedoklis, ka kriminālprocesā valsts nodrošina juridisko palīdzību Kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā, kad tas ir saistīts ar personas tiesību nodrošināšanu uz taisnīgu tiesu, proti, kad normatīvais regulējums noteic obligātu personas aizstāvību vai pārstāvību, bet personai trūkst līdzekļu tās apmaksai.

Tāpat Ministrija vērš uzmanību, ka Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka tiesības uz advokāta palīdzību neietver valsts pienākumu ikvienai personai visos gadījumos nodrošināt juridisko palīdzību bez atlīdzības.

Ministrijas ieskatā pieteicējs nepamatoti atsaucas uz tiesiskās paļāvības principu, jo konkrētajā gadījumā nav konstatējams iestādes izteikums, uz ko pieteicējs varēja paļauties, jo no Administrācijas nav izteikts apsolījums, ka pieteicējam būs tiesības pieprasīt apmaksu par lieciniekam kriminālprocesā sniegto juridisko palīdzību no valsts budžeta līdzekļiem, kas piešķirti juridiskās palīdzības nodrošināšanai krimināllietās.

[4] 2016.gada 15.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Administrācijas paskaidrojums (*lietas 21.-22.lapa*), kurā, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, pieteikums tiek uzskatīts par nepamatotu un noraidāmu.

Administrācijas ieskatā no Satversmes 92.panta izriet valsts pienākums tikai noteiktos gadījumos nodrošināt juridisko palīdzību bez atlīdzības personām, kuras pašas to nevar atļauties, un šo valsts pienākumu konkretizē Kriminālprocesa likums, kurā Ministru kabinetam nav deleģētas tiesības noteikt samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību gadījumos, kad advokāts nodrošinājis juridisko palīdzību lieciniekam kriminālprocesā, kas liedz Administrācijai veikt advokātam attiecīgās izmaksas, pamatojoties uz Noteikumiem Nr.1493.

[5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.^{1} panta pirmajai un ceturtajai daļai lieta tiek skatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Ar Lēmumu pieteicējam ir atteikta samaksa par juridiskās palīdzības sniegšanu lieciniecei /pers. E/ kriminālprocesā Nr.11095167215, pirmstiesas procesā, atteikumu pamatojot ar to, ka tiesību normas nenoteic pienākumu izmaksāt advokātam atlīdzību par lieciniekiem sniegtu juridisko palīdzību kriminālprocesā pat tad, ja advokāts ir ticis pieaicināts ar procesa virzītāja lēmumu.

Lai arī pieteicējs ir lūdzis atcelt Lēmumu, atbilstoši judikatūrai ar nelabvēlīga administratīvā akta atcelšanu personas mērķis šādās lietās netiek sasniegts. Atbildētāja izdots administratīvais akts ir priekšnoteikums lietas izskatīšanai tiesā kā apstiprinājums tās ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanai, bet lietā izskatāmais prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Tātad izskatāmās lietas ietvaros tiesai ir veicama pārbaude pār nepieciešamo priekšnoteikumu esību, kas būtu pamats pieteicēja prasījuma apmierināšanai.

[7] Palīdzības likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka "valsts nodrošina juridisko palīdzību juridiska rakstura jautājuma risināšanai ārpus tiesas un tiesā aizskarto vai apstrīdēto personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzībai šajā likumā paredzētajos gadījumos, veidos un apjomā", bet minētā panta ceturtā daļa, ka "izdevumi, kas saistīti ar šajā likumā noteiktajā kārtībā sniegtās juridiskās palīdzības nodrošināšanu, tiek segti no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem".

Tātad gadījumos, kad personām ir tiesības uz juridisko palīdzību saskaņā ar Palīdzības likumu, par tās sniegšanu-saņemšanu radušies izdevumi ir sedzami no valsts budžeta.

Minētais sasaucas arī ar Kriminālprocesa likuma 84.panta otro daļu, kas noteic, ka "advokātam par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu personai, kura nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību, samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets".

Minētais saskan arī ar pieteicēja norādīto argumentu, ka juridiskās palīdzības sniegšanai ir jābūt saistītai ar pretpienākumu – atlīdzības saņemšanu. Tiesas ieskatā nav pieļaujams, ja personai ir tiesības uz valsts nodrošināto juridisko palīdzību, kas tiek piešķirta, ievērojot tiesību normas, taču vēlāk kādu iemeslu dēļ juridiskās palīdzības sniedzējam tiek atteikta samaksa par jau sniegtu pakalpojumu, proti, pat nepamatoti piešķirtas juridiskās palīdzības sekas nevar gulties uz privātpersonu.

Savukārt, ja personai pienākas valsts nodrošināta juridiskā palīdzība, kurai Ministru kabinets nav noteicis pretpienākumu šo pakalpojumu apmaksāt, tad nozīme piešķirama tam, ka, pirmkārt, Ministru kabineta noteikumi juridiskā spēka hierarhijā atrodas zemāk par augstāka juridiskā spēka tiesību normu, kas ietverta likumā, bet, otrkārt, ir veicama tiesību normu interpretācija ne tikai gramatiski, bet arī sistēmiski un teleoloģiski, un nepieciešamības gadījumā arī vēsturiski.

[8] Kā redzams no lietā esošā Paziņojuma par valsts juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā, tas aizpildīts sakarā ar to, ka pieteicējs kā zvērināts advokāts sniedzis juridisko palīdzību pirmstiesas procesā 2015.gada 26.novembrī no plkst.11.00 līdz 12.30 /pers. E/, kriminālprocesa Nr.11095167215 *(lietas 15.lapa)*.

Kā redzams no piezīmēm, kas ietvertas aizpildītajā veidlapā, tad papildus norādīts, ka persona ir lieciniece, akla.

Lietā par minēto faktu nav strīda, kā arī šīs administratīvās lietas izskatīšanas laikā ziņas par krimināļprocesu Nr.11095167215 ir ietvertas arī Tiesu informācijas sistēmā, ko tiesa ir pārbaudījusi un atzīst par tādām, kas minēto apstiprina.

Krimināļprocesa likuma 104.panta piektā daļa noteic, "ja ir apgrūtināta vai citādi nav nodrošināta nepilngadīgā tiesību un interešu aizsardzība vai šā panta otrajā daļā minētie pārstāvji iesniedz motivētu lūgumu, procesa virzītājs pieņem lēmumu par advokāta kā nepilngadīgās cietušās personas pārstāvja uzaicināšanu. Izņēmuma gadījumā, ja citādi nav iespējams nodrošināt personas tiesību un interešu aizsardzību krimināļprocesā, procesa virzītājs pieņem lēmumu par cietušā — pilngadīgas trūcīgas vai maznodrošinātas personas pārstāvja — advokāta uzaicināšanu. Procesa virzītājs pieaicina advokātu arī gadījumos, kad šā panta 3.1 daļā minēto cietušo nevar pārstāvēt neviens no tuviniekiem. Šajos gadījumos advokātam par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu samaksas apmēru un ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets".

Tātad, kā izriet no Krimināļprocesa likuma 104.panta piektās daļas, tad pastāv izņēmuma gadījumi, kad advokāta pakalpojumi tiek nodrošināti arī cietušai personai, kas ir pilngadīga un trūcīga vai maznodrošināta. Arī šādos gadījumos atlīdzinājums tiek noteikts saskaņā ar Noteikumu Nr.1493 normām.

Tāpēc lietā ir noskaidrojams, vai /pers. E/ ir lieciniece vai tomēr cietusī krimināļprocesā Nr.11095167215.

Tiesas vērtējumā, pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem, nav šaubu, ka procesa virzītājs, izvērtējot apstākļus, ir pieņēmis lēmumu, ka /pers. E/ kā aklai personai ir nepieciešams advokāts, kā arī veicis attiecīgas darbības saskaņā ar Krimināļprocesa likuma 104.panta sesto daļu. Tāpat nav šaubu, ka šis ir izņēmuma gadījums, kas izriet jau no Krimināļprocesa likuma 104.panta piektās daļas gramatiskā teksta, kur noteikts, ka šādas darbības tiek veiktas "izņēmuma gadījumos".

Līdzīgs regulējums ir arī Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 3.panta otrās daļas 2.punktā, kas noteic, ka fiziskajām personām ir tiesības prasīt juridisko palīdzību ne tikai tad, ja tās nav pietiekami materiāli nodrošinātas, bet arī tad, ja "tās pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību (stihisku nelaimju, nepārvaramas varas vai citu no personas neatkarīgu apstākļu dēļ), vai atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā (turpmāk — īpašā situācija)".

Kā pamatoti ir norādījis atbildētājs, tad /pers. E/ nav prasījusi juridisko palīdzību, bet gan to saņēmusi krimināļprocesa ietvaros, tomēr jānorāda, ka šo normu vērtējums, lai arī tam nav tiešas ietekmes uz izskatāmo lietu, skaidri apliecina likumdevēja gribu sniegt juridisko palīdzību ne tikai tām personām, kuras ir salīdzinoši viegli identificējamas pēc to materiālā stāvokļa, bet arī tām, kuras nonākušas apstākļos, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību.

Atbildot uz Administratīvās rajona tiesas pieprasījumu par to, kad /pers. E/ ir piešķirts cietušās personas statuss, Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa sniedza informāciju par /pers. E/ nopratināšanu.

Saskaņā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem /pers. E/ ir tikusi nopratināta kā lieciniece 2015.gada 26.novembrī, piedaloties pieteicējam *(lietas 42.-52.lapa)*, un 2016.gada 13.aprīlī kā cietusī, piedaloties advokātei Kristīnei Groznei-Kļusovai *(lietas 36.-41.lapa)*.

Kā redzams no lietā esošās rezolūcijas, tad cietušās personas statuss /pers. E/ piešķirts 2016.gada 13.aprīlī saskaņā ar procesa virzītāja rezolūciju *(lietas 36.lapa)* un pieteicējas parakstīto iesnieguma protokolu *(lietas 31.-35.lapa)*.

Krimināļprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ka "personu par cietušo atzīst procesa virzītājs ar savu lēmumu, ko var uzrakstīt arī rezolūcijas veidā", bet trešā daļa, ka "personu par cietušo var atzīt tikai ar pašas personas vai tās pārstāvja piekrišanu. Persona, kura nevēlas būt par cietušo, iegūst liecinieka statusu. Ja persona sakarā ar fiziskiem vai psihiskiem trūkumiem pati nespēj izteikt savu gribu būt par cietušo, personu atzīst par cietušo bez tās piekrišanas".

Tātad atbilstoši šādam tiesiskajam regulējumam, /pers. E/ ir izteikusi lūgumu un procesuāli atzīta par cietušo tikai ar 2016.gada 13.aprīli, proti, pēc lūguma izteikšanas un procesuāls lēmums par cietušās personas statusu brīdī, kad /pers. E/ tika pratināta, piedaloties pieteicējam, personai nebija piešķirts.

Tomēr tiesa izskatāmās lietas ietvaros uzskata par būtiskiem vairākus nozīmīgus apstākļus. No liecību satura izriet, ka /pers. E/ jau 2015.gada 26.novembrī ir bijusi persona, kura faktiski cietusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā, proti, noziedzīga nodarījuma rezultātā ir ticis nogalināts /pers. E/ aizbildnis, bet pati /pers. E/, kura tajā laikā atradusies netālu, ir saņēmusi sitienus *(lietas 51.lapa, 26.11.2016. protokols)*, kas uzskatāmi kā vidēja smaguma miesas bojājumi (*lietas 40.lapa*, *13.04.2016.protokols*). Noziedzīgs nodarījums ir noticis 2015.gada 19.-20.novembrī. Lai arī administratīvā tiesa patstāvīgi nepārbauda liecību saturu, jānorāda, ka ziņas par /pers. E/ kā cietušās statusu satur arī Tiesu informācijas sistēma ar ierakstiem krimināļprocesā Nr.11095167215.

Tātad /pers. E/ jau pirms pirmās pratināšanas 2015.gada 26.novembrī bija noziedzīgā nodarījumā cietusī persona, par kuras procesuālo statusu šobrīd nav šaubu. Vienlaikus ir saprotams, esot klāt noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī, persona ir notikušā lieciniece, proti, "persona, kura likumā noteiktajā kārtībā uzaicināta sniegt ziņas (liecināt) par krimināļprocesā pierādāmajiem apstākļiem un ar tiem saistītajiem faktiem un palīgfaktiem", kā to noteic Krimināļprocesa likuma 109.panta pirmā daļa.

Tāpēc ir saprotams, ka procesa virzītājs sākotnēji personu ir izsaucis un nopratinājis kā liecinieci, lai konstatētu būtiskus krimināļprocesā pierādāmos apstākļus un faktus, tostarp, iegūtu informāciju par noziegumu, par pašu liecinieci un noskaidrotu tās saistību ar noziedzīgu nodarījumu, kā arī ziņas par miesas bojājumu esību. Turklāt, kā izriet no iepriekš citētā Krimināļprocesa likuma 96.panta trešās daļas, tad par cietušo persona krimināļprocesā var tikt atzīta pēc šīs personas iesnieguma, kuru izvērtē procesa virzītājs, pamatojoties arī uz tiem faktiem un ziņām, kas iegūtas personu pratinot kā liecinieci.

Ar iepriekšminētajiem apsvērumiem tiesa norāda, ka administratīvajā lietā un tās izlemšanas vajadzībām ir pierādīts, ka /pers. E/ ir faktiski cietusi persona noziedzīgā nodarījumā, kas noticis 2015.gada 19.-20.novembrī, par ko saukta liecināt 2015.gada 26.novembrī, un kuru procesa virzītājs atzinis par cietušo ar savu 2016.gada 13.aprīļa procesuālo lēmumu. Arī procesa virzītāja rīcība, pieaicinot zvērinātu advokātu jau 2015.gada 26.novembrī netieši liecina par to, ka šāda darbība nav notikusi patvaļīgi, bet gan saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 104.panta piekto un sesto daļu, apzinoties /pers. E/ faktisko procesuālo statusu. Arī tad, ja cietušās personas statuss /pers. E/ būtu piešķirts 2015.gada 26.novembrī, tas tiktu darīts pēc sākotnējo liecību iegūšanas, tāpēc atbildētājam šādos gadījumos būtu jāvērtē visi faktiskie apstākļi kopsakarā.

Administratīvajai rajona tiesai ir saprotams, ka Sākotnējā lēmuma un Lēmuma pieņemšanas laikā ziņas par /pers. E/ kā cietušās personas statusu vēl nebija pieejamas tādā apmērā, kas ļautu atbildētājam vispusīgi izvērtēt situāciju, tāpēc arī tiesas iegūtie pierādījumi un to novērtējums ir novedis pie cita rezultāta.

Papildus norādāms, ka personas procesuālais saturs katrā atsevišķā gadījumā ir tomēr jānovērtē, jo īpaši – ja informāciju par šādiem faktiem sniedz paši procesa dalībnieki vai tā ir iegūstama. Pretējā gadījumā rezultāts liecinātu par formālu tiesību normas satura piepildīšanu ar faktiskajiem apstākļiem, aprobežojoties tikai ar /pers. E/ procesuālo statusu vienas no procesuālajām darbībām veikšanas laikā, proti, pirmajā nopratināšanā norādīto liecinieces statusu, kaut kopumā tiesas ieskatā nav šaubu, ka persona ir cietusī.

Ar minēto gan tiesa norāda, ka tās secinājumi ir attiecināmi tikai uz konkrētās lietas apstākļiem, proti, ne katrs liecinieks, kuram ir piešķirta valsts juridiskā palīdzība kriminālprocesā, ir faktiski cietusi persona vai par tādu kļūst. To, ka /pers. E/ gadījums ir izņēmums, liecina tiesas jau vērtētie apstākļi un personas īpašais stāvoklis, kura dēļ arī personas tiesības ir jo īpaši nodrošināmas, tostarp arī uz juridiskās palīdzības saņemšanu un attiecīgu pieteicēja darba apmaksu.

Atbildētājs norāda, ka likumdevējs nav deleģējis Ministru kabinetam noteikt atlīdzinājumu par juridiskās palīdzības sniegšanu lieciniekam kriminālprocesā, kā arī Noteikumu Nr.1493 normas tādu neparedz. Tomēr minētajam argumentam izskatāmajā lietā nav izšķirošas nozīmes, jo tiesas vērtējumā /pers. E/ ir cietusī perona un šis statuss, lemjot jautājumu par atlīdzības piešķiršanu, ir attiecināms arī uz 2015.gada 26.novembra nopratināšanu, līdz ar ko pieteicējam ir atzīstamas tiesības uz samaksu, kā arī tā ir nosakāma saskaņā ar to apmēru, kas bija spēkā juridiskās palīdzības sniegšanas laikā, proti, saskaņā ar Noteikumu Nr.1493 28.punkta 28.6.apakšpunktu, kas tobrīd noteica, ka "juridiskās palīdzības sniedzējam par juridisko palīdzību vienai personai kriminālprocesā valsts maksā par pārstāvību vai aizstāvību pirmstiesas procesa stadijā – 28,46 *euro* stundā", un pēc pieteicēja aprēķiniem par divām stundām tā ir 56,92 *euro*.

Tādējādi pieteicēja pieteikums ir apmierināms, nosakot atbildētājam pienākumu izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu.

Atbilstoši Augstākās Tiesas judikatūrai, kas veidojusies, ievērojot arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, tiesai ir pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 12.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-280 8.punktu*).

Tiesa ir izvērtējusi apstākļus, kas attiecināmi uz pieteicēja tiesībām saņemt labvēlīgu administratīvo aktu.

[9] Tā kā saskaņā ar Palīdzības likuma 26.pantu īpašā pārsūdzības kārtība ir attiecināma tikai uz Administrācijas lēmumiem par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai nepiešķiršanu, tad procesa dalībniekam, kurš vēlas pārsūdzēt šo tiesas spriedumu, tiesa norāda, ka tas darāms ar apelācijas sūdzību, to adresējot Administratīvajai apgabaltiesai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 254.pantu, 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Juridiskās palīdzības administrācijai tiktu uzlikts pienākums veikt samaksu saskaņā ar zvērināta advokāta /pers. D/2015.gada 26.novembra paziņojumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā Nr.11095167215;

uzdot Juridiskās palīdzības administrācijai viena mēneša laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot /pers. D/ labvēlīgu administratīvo aktu, ievērojot šajā spriedumā ietvertos tiesas apsvērumus un argumentus.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese E.Apīne